

SUOMEN SÄÄDÖSKOKOELMA

Julkaistu Helsingissä 29 päivänä kesäkuuta 2015

798/2015

Valtioneuvoston asetus asbestityön turvallisuudesta

Valtioneuvoston päätöksen mukaisesti säädetään työturvallisuuslain (738/2002), työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annetun lain (44/2006) 48 §:n 3 momentin ja laivaväen työ- ja asuinympäristöstä sekä ruokahuollosta aluksella annetun lain (395/2012) 10 §:n 2 momentin nojalla:

1 §

Soveltamisala

Tämä asetus koskee asbestityötä.

Asbestipurkutyön luvanvaraisuudesta, asbestipurkutyöntekijän pätevydestä sekä työntekijän terveystarkastuksista säädetään erikseen.

Asbestipitoisen jätteen käsittelystä säädetään erikseen.

2 §

Määritelmät

Tässä asetuksessa tarkoitetaan

1) *asbestilla* seuraavia kuitumaisia silikaatteja:

- a) aktinoliittiasbesti CAS No 77536-66-4,
- b) amosiittiasbesti CAS No 12172-73-5,
- c) antofylliittiasbesti CAS No 77536-67-5,
- d) krysotiili CAS No 12001-29-5,
- e) krokidoliitti CAS No 12001-28-4,
- f) tremoliittiasbesti CAS No 77536-68-6,
- g) erioniitti CAS No 12510-42-8,

2) *asbestityöllä* asbestipurkutyötä tai muuta asbestia sisältävän tuotteen tai aineen käsittelyä siten, että se voi aiheuttaa altistumista asbestipölylle,

3) *asbestipurkutyöllä* asbestia sisältävien rakenteiden ja teknisten järjestelmien purkamista ja poistamista, säilytettävien rakenteiden suojausta, purkukohteen siivoamista ja muuta vastaavaa rakenteiden purkamiseen ja poistamiseen välittömästi liittyvää työtä, jossa voidaan altistua asbestipölylle.

Mitä tässä asetuksessa säädetään asbestipurkutyöstä, sovelletaan myös rakennuksen ja aluksen asbestia sisältävien rakenteiden tai laitteistojen kunnossapito- tai huoltotyöhön, jossa muodostuu asbestipölyä.

3 §

Altistuksen arviointi, raja-arvo ja seuranta

Työnantajan velvollisuudesta selvittää ja arvioida työntekijän asbestipölylle altistumisen vaara säädetään työturvallisuuslain (738/2002) 10 §:n 1 momentissa. Työnantajan on huolehdittava, että asbestityö tehdään siten, että työntekijän altistuminen työstä johtuvalle asbestille on mahdollisimman vähäistä ja aina pienempi kuin työntekijöiden suojelemisesta vaaroilta, jotka liittyvät asbestialtistukseen työssä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2009/148/EY 8 artiklassa säädetty raja-arvo, joka on 0,1 kuitua kuutiometrimetrissä hengitysilmaa **kahdeksan tunnin** keskiarvona.

Työntekijän asbestille altistumista arvioidessa otetaan huomioon vain sellaiset kuitumaiset asbestihiukkaset, joiden pituus on vähintään viisi mikrometriä ja läpimitta enintään kolme mikrometriä ja joiden pituuden suhde läpimittaan on 3:1 tai enemmän.

Työnantajan tulee säännöllisin väliajoin tehtävin mittauksin seurata ja varmistaa, ettei 1 momentissa tarkoitettua raja-arvoa ylitetä. Mittaukset tulee toteuttaa siten, että näytteet edustavat työntekijöiden henkilökohtaista altistumista asbestipölylle. Mittauksen tekijältä edellytetään riittävää ammatillista osaamista tarpeellisten näytteiden ottamiseen ja niiden arviointiin. Mittaukset on dokumentoitava.

4 §

Altistumisalueen rajaaminen ja siellä toimiminen

Alue, jolla työntekijä voi altistua asbestille, on selvästi rajattava ja osoitettava varoitusmerkein. Altistumisalueelle eivät saa päästä muut kuin asbestityön tekemiseen välttämättömät henkilöt.

Työntekijöiden on altistumisalueella käytettävä asbestityön edellyttämiä suojavaatteita ja muita henkilönsuojaimia.

Asbestin kulkeutuminen altistumisalueen ulkopuolelle on estettävä. Asbestipitoiset aineet, välineet ja varusteet tulee siirtää altistumisalueelta merkittyinä ja pakattuina siten, ettei niistä aiheudu vaaraa. Työntekijän on ennen altistumisalueelta poistumistaan puhdistauduttava asbestipölystä.

Asbestista puhdistautumiseen on oltava sopivat ja asianmukaisesti varustetut tilat.

5 §

Huoltotilat

Asbestityössä käytettävien työvälineiden pölyävää huoltoa ja muuta kunnossapittoa varten on oltava erilliset huoltotilat, joissa työ voidaan tehdä turvallisesti.

Huoltotilat on puhdistettava säännöllisesti.

6 §

Erityinen opetus ja ohjaus

Työnantajan on annettava asbestityötä tekeväälle työntekijälle opetusta ja ohjausta seuraavista asioista:

- 1) asbestin ominaisuuksista ja terveysvaikutuksista,
- 2) 3 §:n 1 momentissa tarkoitettua asbestille altistumisen raja-arvosta, raja-arvon alitumisen seurannasta ja mittauslaitteiden käytöstä,
- 3) tuote- ja materiaalityypeistä, jotka todennäköisesti sisältävät asbestia,
- 4) asbestille altistavista toimista ja ennaltaehkäisevien toimien merkityksestä altistuksen vähentämiseksi,
- 5) turvallisista työtavoista, toimista ja suojavälineistä,

- 6) suojavaatetuksesta ja puhdistautumisesta,
 - 7) hengityksensuojainten valinnasta, oikeasta käytöstä, puhdistamisesta ja toimintakunnon varmistamisesta,
 - 8) asbestia sisältävien jätteiden käsittelystä,
 - 9) hätämenettelyistä,
 - 10) terveystarkastuksista.
- Työntekijälle annettua opetusta ja ohjausta on täydennettävä tarvittaessa.

7 §

Asbestikartoitus

Rakennuttajan tai muun, joka ohjaa tai valvoo rakennushanketta, johon voi sisältyä asbestipurkutyötä, on huolehdittava asbestikartoituksen tekemisestä.

Asbestikartoituksessa on

- 1) paikallistettava purettavassa kohteessa oleva asbesti,
- 2) selvitettävä asbestin ja sitä sisältävien materiaalien laatu ja määrä,
- 3) selvitettävä rakenteissa olevan asbestin ja sitä sisältävien materiaalien pölyävyys niitä käsiteltäessä tai purettaessa.

Asbestikartoituksen tekijältä edellytetään riittävää perehtyneisyyttä asbestiin, sen esiintymiseen ja rakenteiden purkamiseen sekä suunnitellun kartoituksen laadun ja laajuuden edellyttämää ammatillista osaamista.

Asbestikartoitus on dokumentoitava ja se on luovutettava asbestipurkutyöhön ryhtyvän työnantajan tai itsenäisen työnsuorittajan käyttöön.

Mitä tässä pykälässä säädetään rakennuttajasta tai muusta, joka ohjaa ja valvoo rakennushanketta, sovelletaan työturvallisuuslain 49 §:ssä tarkoitetulla yhteisellä työpaikalla pääasiallista määräysvaltaa käyttävään työnantajaan.

8 §

Kirjallinen turvallisuussuunnitelma

Asbestipurkutyöhön ryhtyvän työnantajan on tehtävä asbestipurkutyötä varten 7 §:n mukaisen asbestikartoituksen ja työturvallisuuslain 10 §:n 1 momentissa tarkoitetun työn vaarojen selvittämisen ja arvioinnin perusteella kirjallinen turvallisuussuunnitelma.

Turvallisuussuunnitelmasta tulee ilmetä tarpeellisessa laajuudessa työn ja työympäristön turvallisuuden varmistamiseksi tehtävät toimenpiteet altistuksen arvioimiseksi, vähentämiseksi ja seurannaksi.

Turvallisuussuunnitelma on annettava tiedoksi asbestipurkutyöhön osallistuville työntekijöille ja työn vaikutuspiirissä oleville toiminnanharjoittajille ja heidän työntekijöilleen.

Itsenäisen työnsuorittajan on työturvallisuuslain 49 §:ssä tarkoitetulla yhteisellä työpaikalla noudatettava, mitä 1-3 momentissa säädetään.

9 §

Ennakkoilmoitus

Työnantajan ja itsenäisen työnsuorittajan tulee ilmoittaa työkohteessa asbestipurkutyölupaa edellyttävästä asbestipurkutyöstä etukäteen alueellisesti toimivaltaiselle työsuojeluviranomaiselle. Ilmoitus on tehtävä kirjallisesti, mikäli mahdollista vähintään seitsemän päivää ennen työn aloittamista.

Ilmoituksen tulee sisältää tarpeelliset tiedot seuraavista seikoista:

- 1) työn luonne, alkamisaika ja todennäköinen kesto,
- 2) paikka, jossa työ tehdään,

- 3) työn tilaaja ja tämän yhteystiedot,
- 4) työssä käytettävien työntekijöiden nimet,
- 5) työntekijöiden terveyden sopivuus asbestitöihin sekä viimeisimmän työntekijälle tehdyn terveystarkastuksen suorittamispäivämäärä ja tieto tarkastuksen voimassaolosta,
- 6) asbestikartoituksen keskeiset havainnot, asbestikartoituksen suorituspäivä ja tekijä,
- 7) asbestin tai asbestipitoisen materiaalin purkuun käytettävät menetelmät,
- 8) työntekijöiden suojaukseen ja puhdistamiseen käytettävät laitteet ja niiden ominaisuudet,
- 9) asbestipölyn työympäristöön leviämisen estämiseksi käytettävät laitteet ja niiden ominaisuudet,
- 10) sen kaatopaikan nimi, jonne jätteet toimitetaan,
- 11) ilmoituksen tekijä ja tämän yhteystiedot.

Ilmoitus työsuojeluviranomaiselle on uusittava, jos työolosuhteissa tapahtuu muutos, jonka johdosta altistuminen asbestista tai asbestipitoisesta materiaalista vapautuvalle pölylle lisääntyy merkittävästi. Lisäksi ilmoitusta on täydennettävä, jos purkutyötä tekemään tulee muu kuin ennalta ilmoitettu työntekijä.

Ennen työn aloittamista on näkyvälle paikalle 4 §:ssä tarkoitetun altistumisalueen ulkopuolelle kiinnitettävä ilmoitus, josta ilmenee tämän pykälän 2 momentin 1, 2 ja 11 kohdissa tarkoitetut tiedot.

10 §

Asbestipurkutyön johto ja valvonta

Työnantajan on nimettävä asbestipurkutyön toteuttamista varten työnjohtaja.

Työnjohtajan on jatkuvasti seurattava ja arvioitava 8 §:ssä tarkoitetun turvallisuussuunnitelman toteutumista ja huolehdittava, että asbestipurkutyö tehdään turvallisuussuunnitelman mukaisesti.

11 §

Turvallisen asbestipurkutyön periaatteet

Asbestipurkutyö on tehtävä siten, että asbestipölyä muodostuu mahdollisimman vähän ja muodostunut pöly poistetaan syntymiskohteessaan.

Asbestia on poistettava purettavista rakenteista tilan turvallisen käytön kannalta riittävästi ja tarkoituksenmukaisesti. Rakenteisiin jätetty asbesti on peitettävä ja tarvittaessa merkittävä asianmukaisesti.

Asbestia sisältävien rakenteiden purku on tehtävä siten, että asbesti ja asbestipitoiset materiaalit poistetaan ennen kuin rakenteet muuten puretaan, jollei poistamisesta aiheudu työntekijöille suurempaa altistumista kuin asbestin jättäminen paikalleen heille aiheuttaisi.

12 §

Asbestipurkutyön työmenetelmät

Asbestipurkutyössä käytettävää menetelmää valittaessa on otettava huomioon 11 §:ssä mainittujen periaatteiden lisäksi suoritettavan purkutyön laajuus ja purkukohteen olosuhteet.

Asbestipurkutyö voidaan suorittaa:

- 1) osastointimenetelmällä siten, että purkutyö tehdään altistumisalueella, joka on ilmastollisesti erotettu muusta työympäristöstä,
- 2) purkupussimenetelmällä siten, että pienikokoinen asbestia sisältävä rakenne tai tekninen järjestelmä eristetään ja alipaineistetaan muusta ilmatilasta erikoisvalmisteisella

purkupussilla, jonka sisälle rakenne tai tekninen järjestelmä puretaan ja jolla purkujäte siirretään pois purkukohteesta,

3) kokonaisuena irrottamalla siten, että asbestia sisältävä rakenne- tai laiteosa irrotetaan rakenteesta kokonaisuena ja irrotettu osa kuljetetaan pois peitettynä pölyn leviämisen estävällä materiaalilla,

4) upotusmenetelmällä siten, että asbestia sisältävä irrotettu rakenne- ja laiteosa upotetaan pölyämisen estämiseksi altaaseen, jossa asbesti poistetaan,

5) märkäpurkuna siten, että asbestia sisältävä rakenne kastellaan perusteellisesti pölyämisen estämiseksi ennen purkua taikka siten, että asbestia sisältävä julkisivupinnoite poistetaan märkähiekkapuhalluksena,

6) muulla kuin 1-5 kohdassa tarkoitetulla teknisen kehityksen mahdollistamalla menetelmällä, jolla saavutetaan vastaava turvallisuustaso.

Krokidoliittia purettaessa on käytettävä aina 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettua osastointimenetelmää.

Jos purettavan materiaalin asbestipitoisuudesta ei ole varmuutta, on purkutyö suoritettava käyttäen 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettua osastointimenetelmää.

13 §

Osastointimenetelmää koskevat lisävaatimukset

Edellä 12 §:n 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettua osastointimenetelmää käytettäessä altistumisalue on asbestipölyn leviämisen estämiseksi erotettava ilmastollisesti muusta työympäristöstä vähintään viiden ja krokidoliittia purettaessa vähintään kymmenen pascalin paine-erolla. Paine-eron pysyvyyttä on seurattava laitteella, joka rekisteröi ja hälyttää haitallisesta paine-eron alittumisesta altistumisalueella.

Kulkuyhteys 1 momentissa tarkoitetulle altistumisalueelle on järjestettävä suluilla tai muulla luotettavalla tavalla siten, että asbestipitoisten aineiden, välineiden ja varusteiden käsittely, työntekijöiden puhdistautuminen ja muut toimenpiteet voidaan tehdä turvallisesti.

14 §

Työvälineiden käyttö ja toimintakunnon varmistaminen

Työnantajan tulee varmistaa, että työntekijällä on asbestipurkutyöhön sopivat, vaatimustenmukaiset suojavaatteet ja henkilönsuojaimet. Työntekijän hengitysilman asbestikuitupitoisuus ei saa ylittää 0,01 kuitua kuutiosenttimetrissä ilmaa.

Osastoidussa asbestipurkutilassa työntekijän on käytettävä puhallinkäyttöistä kokonaamaria. Krokidoliittia purettaessa työntekijän on käytettävä kokonaamaria, jossa hengitysilma tuotetaan paineilmalaitteella.

Hengityksensuojaimen tiiviys on tarkistettava ennen käyttöä. Lisäksi hengityksensuojaimen tiiviys on varmistettava suojaimeen sisäpuolelta työntekijän hengitysilma-alueella tehtävällä testillä vähintään kerran vuodessa.

Työnantajan tulee varmistaa, että ilmapuhdistuslaitteiden suodattamien erotusaste on riittävä eikä työvälineistä pääse puhtaisiin tiloihin asbestipölyä enempää kuin 0,01 kuitua kuutiosenttimetrissä ilmaa.

Työvälineet on pidettävä säännöllisellä huollolla ja kunnossapidolla turvallisina. Työvälineet on puhdistettava käytön jälkeen ennen uudelleen käyttöön ottamista. Ilmapuhdistuslaitteiden huoltokirjaan on merkittävä toimintakunnon varmistamiseksi tehdyt huollot ja muut toimenpiteet.

Työvälineiden valinnasta, käytöstä ja toimintakunnon varmistamisesta säädetään muutoin erikseen.

15 §

Altistumisalueen puhtauden varmistaminen ja jatkokäytön turvallisuus

Työnantajan on asbestipurkutyön suorittamisen jälkeen varmistuttava siitä, että altistumisalue on huolellisesti puhdistettu asbestista ja asbestipitoisesta materiaalista.

Tilojen puhdistuksen jälkeen työnantajan on varmistettava mittaamalla, ettei altistumisalueen ilmassa ole asbestia enempää kuin 0,01 kuitua kuutiosenttimetrissä ilmaa.

Purkutyön tehneen työnantajan ja työn tilanneen rakennuttajan on tehtävä tilan käyttöönottamisesta yhteinen asiakirja, jossa todetaan tilan puhtaus ja jatkokäytön turvallisuuteen liittyvät havainnot.

Mitä tässä pykälässä säädetään työnantajasta, sovelletaan myös työturvallisuuslain 49 §:ssä tarkoitetulla yhteisellä työpaikalla toimivaan itsenäiseen työsuorittajaan.

16 §

Asbestikartoitus aluksella

Laivanisännän on huolehdittava, että aluksessa tehtävässä asbestikartoituksessa selvitetään ja merkitään aluksen asbestia sisältävät rakenteet.

Asbestikartoittajan on oltava perehtynyt asbestiin, aluksen rakenteisiin ja käytettäviin materiaaleihin.

17 §

Ulkomaisella telakalla tehdyt asbestityöt

Jos aluksella on tehty asbestityötä ulkomaisella telakalla, laivanisännän on huolehdittava, että tilat, joissa asbestityötä on tehty ja joihin asbestipöly on saattanut levitä, puhdistetaan.

Tilojen puhdistuksen jälkeen laivanisännän on varmistettava mittaamalla, ettei altistumisalueen ilmassa ole asbestia enempää kuin 0,01 kuitua kuutiosenttimetrissä ilmaa.

18 §

Voimaantulo

Tämä asetus tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2016.

Tällä asetuksella kumotaan

- 1) valtioneuvoston päätös asbestityöstä (1380/1994),
- 2) valtioneuvoston päätös asbestityöstä annetun valtioneuvoston päätöksen soveltamisesta laivatyöhön (536/1988),
- 3) työsuojeluhallituksen päätös varautumisesta asbestityöhön aluksella (952/1989),
- 4) työsuojeluhallituksen päätös hyväksyttävistä asbestipurkutyössä käytettävistä menetelmistä ja laitteista (231/1989).

Helsingissä 25 päivänä kesäkuuta 2015

Sosiaali- ja terveysministeri Hanna Mäntylä

Johtaja Antti Janas